

aldeles er stemt for Frihed med Hensyn til Sammenlægning og Udstykning af Jord. Jeg troer, at en saadan er meget ønskelig baade i social og oeconomic Henseende, og i Modsetning til det ærede Medlem, der forleden talte om denne Sag, troer jeg, at det er overmaade nyttigt, at der bliver givet Rettelse for Danneisen af Eiendomme med forskjellig Størrelse, og at der bliver en Mellemstørrelse mellem de Classer, der historisk have udviklet sig her i Landet. Eigesom jeg finder det naturligt, at man fordrer en friskere Strømning fra den ene Samfundsclasse til den anden, troer jeg ogsaa, at det i denne Henseende vil være godt, at der dannes sig Eiendomsstørrelser af et hvilket som helst Trin. Jeg troer, at dette i social Henseende vil have ikke ringe Betydning for Udviklingen omkring i Landet, og at dette allerede har vist sig paa de Steder, hvor man har haft Sammenlægningsfrihed; jeg tænker herved nærmest paa Nordsjælland og enkelte andre Egne. Ikke destomindre maa jeg bestemt fraraade det Forslag, der er stillet af det ærede Medlem for Storehøddinge (Scaventus). Det skulde tilsigte Sammenlægningsfrihed, men jeg vil netop for Frihedens Skyld fraraade dette Forslag. Den væsentlige Hindring imod denne Frihed er jo i dette Dieblis Forbudet imod Nedlæggelsen af Bøndergaarde, men jeg er ikke istand til at see, hvorledes dette Forslag skulde kunne afgjøre denne Sag. Det er muligt, at Frihed som over Hovedgaardsjord i nogle Tilfælde kan opnaaes paa denne Maade, men jeg troer, at det er utilstrækkeligt overfor hvad der her er en væsentlig Hindring for Friheden, og i andre Henseender vil det bestemt skade med Hensyn til Friheden. Hvorledes er det nuværende Forhold? Det gaar med Lovene om Sammenstykning og Udstykning som med de fleste af de Love, der kunstigt søge at ordne Forhold, som helst maae overlades til den naturlige Frihed, Omsætningsfriheden, idet de vel i mange Retninger kunne være til Chicane og Besværlighed, og navnlig forege Skriverierne, men Folk lære dog nogenlunde at indrette sig derefter. Hvad saaledes det Forhold angaaer, mod hvilket dette Forslag umiddelbart skulde være rettet, nemlig Forholdet mellem Hovedgaardsjord og Bønde-

jord, er der utallige Former, hvorunder Folk have indrettet deres Sager, trods de bestaaende Indskrænkninger. Daffe de at indordne en Gaard under Hovedgaardens, lade de Bygningen staae og indrette et Schæferi; der er Intet i Lovgivningen, som hindrer dem dert, og da Forfjellen mellem Hovedgaardsjords og Bønderjords Dvalitet er bortfalden, er der ogsaa andre Maader, hvorpaa de kunne indrette sig. Intet kan saaledes hindre en Hovedgaardseier fra at erklære, at han ønsker, at hans Jord skal betragtes som Hovedgaardsjord; han taber ikke det Mindste derved, og det har ingen som helst Indflydelse paa hans øvrige Stilling. Selv om imidlertid Regjeringen skulde modsætte sig dette — jeg veed rigtig nok ikke, hvorledes den skulde kunne gjøre det — veed jeg dog, at den anerkjender, at Eieren af Hovedgaardsjord kan bytte Dvalitet med Folk, der have Bønderjord, men som ikke have Noget imod, at deres Jord faaer Navnet Hovedgaardsjord. Hvorledes vilde det derimod gaae efter den foreliggende Bestemmelse? Det vilde derefter være nødvendigt, at der opstod en heel ny Lovgivning, som ordnede alle disse Sager, eller ogsaa vilde man udsætte sig for en Uændelighed af Chicane og Vilkaarligheder eller for kvallede og forvirrede Forhold. Finantsministeren maatte være meget ubehageligt stillet, naar der saaledes blev en bestemt Takt for forskjellige Sager, thi det vilde da paahvile ham at føre den meest indgaaende Control med disse Forhold, og man vilde som sagt være udsat for, at der opstod en heel ny Lovgivning. Jeg seer kort sagt ikke, hvorledes man skulde bruge en Lovbestemmelse som den foreslaaede fra Frihedens Standpunkt, og jeg kan derfor ikke Andet end stemme imod det Forslag, her er fremsat.

Winther: Jeg haaber, at da Regjeringen ikke har tiltraadt dette Forslag, vil det falde ved Afstemningen. Det forekommer mig, at den ærede Forslagsstiller ikke selv videre vilde fastholde det, dersom Regjeringen ikke gaar ind derpaa, og jeg haaber altsaa ogsaa at det vil være overflødig videre at indtale sig derimod. Denne Stræben efter at faae Ret til at lægge Bønderjord ind under Hovedgaarde